

Müasir Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, xalqımızın xilaskarı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi həm ölkəmizdə, həm də ölkəmizdən kənar da istər millətimizin nümayəndələri, istərsə də əcnəbilər tərəfindən böyük qürur və sonsuz sevinc hissilə qeyd olunur. Təbii ki, bu, nəhəng şəxsiyyətin dünya tarixindəki rolundan, o cümlədən Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısındakı misilsiz xidmətlərindən doğur.

Prokurorluq işçiləri də "Heydər Əliyev ili" ilə əlaqədar silsilə tədbirlər keçirir və bununla bağlı müvafiq işlər görürlər. Vurğulanmalıdır ki, hər il olduğu kimi, bu il də may ayının 3-də Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müavini - Azərbaycan Respublikasının hərbi prokuroru, ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğunda, mayın 6-da isə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru, I dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri Kamran Əliyev təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda millət vəkillərinin, ictimaiyyət və kütləvi informasiya vasitələrinin iştirakı ilə Ümummilli Liderin 100 illik yubileyi

nın verilməsi millətimizi nə qədər qürurlandırırırsa, tarixi düşmənlərimiz olan erməniləri bir o qədər mütəəssir edirdi. Bununla belə, onlar ilk vaxtlar bunu büruzə vermir, təfəkkür tərzlərinə xas olan yaltaqlıqla vəziyyətdən çıxırdılar. Ulu Öndər Heydər Əliyevin milli müstəqil dövlət quruculuğuna gedən yolda gördüyü böyük işlər, SSRİ-nin daxili və xarici siyasəti çərçivəsində olsa da, Azərbaycanın xarici aləmlə iqtisadi, mədəni, elmi və sair sahədə əlaqələrinin genişləndirilməsinə xidmət edirdi. Bu məqsədlə Bakıda ittifaq və beynəlxalq əhəmiyyətli tədbirlər təşkil olunur, eləcə də SSRİ respublikaları və digər xarici ölkələrdə Azərbaycan elmi, mədəniyyəti və incəsənəti günləri keçirilirdi ki, bütün bunlar xarici ölkələrlə, orada yaşayan insanlarla əlaqələrin möhkəmlənməsinə, azərbaycanlıların xalq olaraq özünəməxsus tarixi, mədəni ənənələrinin hər yerdə tanınmasına, Bakının isə dövrün dünya miqyaslı məşhur mədəniyyət və elm mərkəzinə çevrilməsinə, nəticədə isə iqtisadiyyatın gücləndirilməsinə, Azərbaycanın qüdrətlənməsinə hesablanmışdı.

SSRİ-nin süqutu ilə əlaqədar yaranmış tarixi şəraiti düzgün qiymətləndirməklə, vəziyyətdən bəhrələnen xalqımız ötən əsrin sonlarında ikinci dəfə öz müstəqilliyinə qovuşsa da, AXC-Müsavat iqtidarı təmsilçilərinin ambisiyaları və şərişsizlikləri çox qısa müddətdə müstəqilliyimizi uçurumun kənarına gətirib çıxardı. Müstəqilliyimizin ilk illərində siyasi çəkişmələr ölkə həyatını iflic edir, müharibə aparan, işğala məruz qalan dövlətdə vahid komandanlığa tabe olan ordu olmadığından silahlı qüvvələr ayrı-ayrı şəxslərin əlində alətə çevrilir, iqtisadiyyat tənəzzülə uğrayır, respublikada vətəndaş həmrəyliyi pozulur, hətta ölkədə "qardaş qanı" axıdılır və vəziyyət ADR-in acı taleyinin təkrarlanması, ikinci dəfə qazanılan müstəqilliyin yenidən tarixə qo-

Müasir Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu

tentənəli surətdə qeyd olunmuş, dahi insanın əziz və unudulmaz xatirəsi hörmətlə yad edilmişdir.

14 iyul 1969-cu il tarixdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə gəlişindən sonra ali və müqəddəs ideyaların reallaşması sürətli vüsət alır. Həmin dövrdə artıq azərbaycançılıq ideyası bir ideya şəklinə, yəni bir fərdin, bir siyasətçinin, bir öndərin ideyasından ideologiyaya çevrilməyə başlayır və bu proses ideya müəllifi ilə xalq arasında olan sıx bağlılığın sayəsində uğurla həyata keçirilir. Sözügedən proses milliləşməni özündə ehtiva edən müqəddəs ideyaların xalq tərəfindən mükəmməl mənimsənilməsi və dərinləndirilməsi, bununla da vahid azərbaycançılıq ideologiyasının formalaşması ilə nəticələnir. Təbliğat üçün xüsusi önəm kəsb edən digər sahələrdə də milliləşmə prosesi sürətlənir. Məhz Ümummilli Liderin təşəbbüsü və onun himayəsi ilə xalqımızın tarixini, adət-ənənələrini, qəhrəmanlıq keçmişini əks etdirən mövzularda filmlər çəkilir. Təsadüfi deyildir ki, gənclərin milli ruhda tərbiyəsində, sonralar onların kütləvi surətdə müstəqillik hərəkatına qoşulmasında böyük rol oynayan "Nəsimi", "Babək", "Dəli Kür" və digər bu kimi filmlər həmin dövrlərdə çəkilirdi. Təhlillər göstərir ki, sovet hakimiyyətinin ilk illərindən etibarən Azərbaycanda rus dilində təhsil alanların sayı dinamik surətdə artırdısa, ötən əsrin 70-ci illərinin əvvəllərindən bu dinamika Azərbaycan dilində təhsil alanların say artımı hesabına kəskin şəkildə azalmış, ana dilində rəsmi, elmi və bədii nəşrlərin sayı artmış, elmi tədqiqatların və araşdırmaların məhz ana dilində aparılması təmin olunmuşdur. Ümummilli Lider Heydər Əliyev həmçinin Azərbaycan xalqının görkəmli şəxsiyyətlərinin, klassik yazıçı və şairlərinin xatirəsini əbədiləşdirməklə, onların əsərlərinin nəşrinə təmin etməklə, bir sözlə, milli ədəbi düşüncənin inkişafına təkən verməklə azərbaycanlıların necə böyük tarixə malik olduğunu nümayiş etdirirdi.

Böyük şəxsiyyət Heydər Əliyev tariximizi, dilimizi, dinimizi, mədəniyyətimizi, incəsənətimizi, xalqımızın milli-mənəvi gənşmiyyətlərini, adət-ənənələrini sevrək öz varlığını yaşatmış, hər zaman onlara sadıq olmuş, davranışları və konkret əməlləri ilə bu müqəddəs dəyərləri toxunulmaz bir xəzinə kimi qoruyaraq əbədiyaşarlığını təmin etmişdir. Ona görə də xalqın tarixi yaddaşının və məneni irsinin mühafizəsinə xidmət edən gənşmiyyətlərini fəaliyyətin həyata keçirilməsi, milli dövlətçilik konsepsiyasının konkret mənəvi dəyərlər sistemi əsasında vahid məqsədə yönəldilməsi, vətənpərvər ruhlu nəslin yetişdirilməsi Ümummilli Lider Heydər Əliyevlə bağlı olmuşdur.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə görülmüş səmərəli və müərəqqi işlər nəticəsində Azərbaycan geridə qalmış kənd təsərrüfatı respublikasından aqrar-sənaye respublikasına çevrilməklə, Sovet İttifaqında ön sıraya keçərək, özünü təmin edən, ümumittifaq büdcəsinə töhfələr verən iki ölkədən biri oldu. Müdrik lider Heydər Əliyevin müstəqil dövlətçilik strateji proqramının özünəməxsusluğu onunla səciyyələndirdi ki, burada nəzərdə tutulan tədbirlərin icrası bir sahənin deyil, bütün sahələrin çoxşaxəli inkişafını və milliləşdirilməsini təmin edirdi. Bütün bunlar isə, təbii ki, müstəqil dövlətçilik ideyalarının gerçəkləşməsi üçün zəmin yaradırdı. Əzmkar insanın böyük zəhmətlər hesabına ardıcıl olaraq ali vəzifələr tutması, müxtəlif dövlət mükafatlarına layiq görülməsi, habelə bilavasitə onun sayəsində xalqımızın çoxsaylı elm, mədəniyyət, incəsənət xadimlərinə və digər ziyallıqlarına Sovetlər İttifaqlarının fəxri adlarına və mükafatları

vuşması təhlükəsi həddinə çatır. Belə bir olduqca çətin şəraitdə dövlətçilik ənənələrinə böyük önəm verən xalq doğru seçim edərək özünün sınınmış rəhbərini - Ümummilli Lider Heydər Əliyevi israrlı tələbə müstəqil Azərbaycan rəhbərliyinə dəvət edir. Azərbaycanı və xalqını özündən çox sevən Ulu Öndər bütün təhlükələri gözlətmədən, heç birinə məhəl qoymadan xalqın çağırışını qəbul edərək, 9 iyun 1993-cü il tarixdə Naxçıvandan Bakıya gəlir və iyunun 15-də Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Sədri seçilir. Bir müddət sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirməyə başlayan dünya şöhrətli siyasətçi Heydər Əliyev 1993-cü il oktyabrın 3-də ümumxalq səsverməsi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilir. Sağlamlıq vəziyyəti hər kəs yaxşı dərk edir ki, ölkəmizin müasir tarixinin həlledici dönüş nöqtəsi hesab edilən həmin anda Heydər Əliyev hakimiyyətə gəlməseydi, nəinki bugünkü qüdrətli Azərbaycan olmazdı, ümumiyyətlə onun mövcudluğu şübhə altına düşə bilərdi. Ulu Öndər Heydər Əliyev növbəti dəfə Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrdə ölkəmizdə bütün sahələrdə köklü islahatlar həyata keçirildi, dövlətimiz hərtərəfli qüdrətləndi və əhalinin rifahı yüksəldi.

Sırr deyil ki, istər Azərbaycan Demokratik Respublikasının mövcudluğu zamanı, istərsə də ölkəmizin SSRİ-nin tərkib hissəsi olduğu dövrdə milli prokurorluq orqanları tam formalaşsa, cəmiyyətdə və dövlətdə öz layiqli yerini tuta bilməmiş, onun milli maraqları və insan hüquqlarını layiqincə müdafiə edən təsisatə çevrilməsi mümkün olmamış, müstəqilliyimizin ilk illərində isə ölkədə yaranmış özbaşınalıq, anarxiya, xaos, hakimiyyət zəifliyi, xalq ilə iqtidar arasında olan uçurum səbəbindən vəzifə uğrunda gedən mübarizələrdə bir alətə çevrilmişdir. Bununla belə, çətin dövrlərdə, eləcə də ölkəmizdə separatçılıq meyillərinin və dövlət çevrilişinə cəhdlərin qarşısının alınmasında prokurorluq əməkdaşları da üzərlərinə düşən vəzifələri layiqincə icra edərək, dövlətimizin suverenliyinə və müstəqilliyinə qarşı ağır cinayətlər törətmiş şəxslərin tez bir zamanda ifşa edilib məsuliyyətə cəlb olunmasına bütün güclərini səfərbər etməklə cəmiyyətin və dövlətin onlara olan etimadını doğrultmuşdur.

Məlum olduğu kimi, prokurorluq orqanlarında aparılan hərtərəfli islahatların əsasını və onun hüquqi bazasının təməlini Ulu Öndərimizin təşəbbüsü əsasında 12 noyabr 1995-ci il tarixdə ümumxalq səsverməsi yolu ilə qəbul edilmiş müstəqil Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyası təşkil etmiş və ali qanunda ilk dəfə olaraq cinayət mühakimə icraatında mühüm funksiyaları yerinə yetirməsi nəzərə alınmaqla ölkəmizin məhkəmə hakimiyyəti sistemində prokurorluğun layiqli yerinin müəyyənləşdirilməsi, onun statusu, təşkili və fəaliyyət prinsipləri, funksiyaları və səlahiyyət dairəsi qanunvericilik qaydasında təsbit olunmuşdur. Bir müddət sonra aqil rəhbər Heydər Əliyevin təşəbbüsü əsasında qəbul edilmiş 7 dekabr 1999-cu il tarixli "Prokurorluq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu qarşıda duran bu və ya digər vəzifələrin uğurla həyata keçirilməsinə prokurorluq orqanlarının daha da demokratikləşdirilməsinə, onun qanunçuluğun və insan hüquqlarının aliliyinin real təminatçısına çevrilməsinə imkan yaratmışdır. Beynəlxalq hüquq normalarına və demokratik prinsiplərə uyğun hazırlanmış "Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında", "Prokurorluq işçilərinin xidməti vəsiqəsi haqqında", "Prokurorluq orqanları işçilərinin fərqlənmə nişanları və xüsusi geyim forması haqqında", "Prokurorluğun rəsmi emblemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunlarının və digər hüquqi aktların qəbul olunması ilə isə prokurorluğun fəaliyyətini tənzimləyən hüquqi baza dövrün tələblərinə və beynəlxalq standartlara uyğun formalaşdırılmışdır.

Bu gün Azərbaycana Ümummilli Lider Heydər Əliyevin zəngin dövlət idarəçiliyi təcrübəsinin əsaslarını dərinləndirən mənimsəmiş, Ulu Öndər siyasətinə sadıqlığını öz müstəsna xidmətləri ilə əyani şəkildə sübuta yetirmiş İlham Əliyev kimi müdrik lider, dünya şöhrətli şəxsiyyət və pəşəkar siyasətçi rəhbərlik edir. Məhz möhtərəm Prezident İlham Əliyevin hərtərəfli elmi biliyi, mükəmməl rəhbərlik qabiliyyəti və yorulmaz fəaliyyəti sayəsində ölkəmizdə ümumi daxili məhsul, qeyri-neft sektoru, sənaye istehsalı, qeyri-neft sektorunda sənaye istehsalı, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Qeyd olunanlarla bərabər, əhalinin gəlirləri, əməkhaqları, pensiyaları da dəfələrlə artmış, ölkə iqtisadiyyatına, o cümlədən qeyri-neft sektoruna sərmayələr qoyulmuş və manatın məzənnəsi uzun müddətdir ki, sabit qalmaqda davam etmişdir. Bütün bunların nəticəsində insanların rifahı daha da yaxşılaşdırılmış və təbii olaraq əhalinin sayı da artmaqla on milyonu keçmişdir. Sadalanan uğurların əldə olunmasında millət üçün gördüyü çoxsaylı xeyirxah əməlləri ilə hər kəsin sevimlisinə çevrilmiş Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevdən də çoxşaxəli fəaliyyəti mühüm əhəmiyyət kəsb etməkdədir.

Ulu Öndər Heydər Əliyev dünya tarixindəki müstəsna rolu, Azərbaycan dövləti və xalqı qarşısındakı misilsiz xidmətləri, o cümlədən ölkəmizin özündən sonra da qüdrətlənməsini təmin etmək üçün müdrik lider hazırlaması onu ölməzlik rəmzinə çevirmişdir. Odur ki, böyük şəxsiyyət hər zaman, hər yerdə hörmətlə xatırlanacaq və xatirəsi dərin ehtiramla anılacaqdır.

Fərid ŞÜKÜROV,

Bakı hərbi prokuroru, ədliyyə polkovniki.